

utakmici modernog kulturnog razvoja. Njezina se vrijednost očigledno ustalila u naše vrijeme otkad je dobrim dijelom napušten Kantov apriorizam i subjektivizam, a preko fenomenologije utrput objektivizmu i realizmu. Protuslovlja u Kantovom sustavu nisu nijekali ni sami njegovi pristaše (Cohen, Hartmann, K. Fischer, Heidegger i dr.); danas taj sustav nije više dominantan kako je bio još pred pedesetak godina.

Još uvijek je međutim mnogo toga, što u filozofiji muti bistro gledanje. Našoj će omladini povijest filozofije, izgrađena i ocijenjena s gledišta »philosophiae perennis« biti pouzdanim vodičem u zamršenom previranju ljudske misli kroz stoljeća, a napose od vremena Descartesa i Bacona Verulamskog ovamo. Takova će povijest filozofije neosporno donijeti korist, jer čitatelja ne ostavlja u neizvjesnosti, već ga vodi k istini. Kad P. Šanc skolastičku filozofiju naziva pravom filozofijom i s njezina stajališta ocjenjuje ostale filozofske sustave, on se ne kreće u nekom subjektivnom okviru, nego stoji na objektivno utvrđenom temelju, što ga vjekovi ne razoriše. Filozofiji zdrava razuma je kršćanski nazor na svijet i život samo pojačao osnove.

Te prednosti pozitivnoga stava i ocjene s istaknutog stanovišta u nizanju filozofskih sustava, došle su do izražaja već u ovom prvom svesku, koji prikazuje filozofiju starih Grka i Rimljana. Tako kod suda o Platonu (str. 127), Aristotelu (str. 171), Diogenu (str. 207), Epikuru (str. 217), Ciceronu (str. 227), Filonu (str. 232), Platonu (str. 244) i dr. One će još jače doći do izražaja kod prikaza novovjeke filozofije.

Hrvatsku će javnost P. Šanc vrlo zadužiti ovim svojim ovako zasnovanim djelom o povijesti filozofije. Uz priznatu njegovu marljivost, jamačno ne ćemo dugo čekati na ostala dva sveska. **prof. A. Z.**

Benedictus Henricus Merkelbach, O. P.: Mariologia, Parisiis. Desclée, De Brouwer et Soc. 8°, str. 424.

U predgovoru označio je pisac svrhu svoje knjige ovim riječima: »Naša je nakana podati kratko, jasno, metodičko i sintetičko izlaganje sviju osnovnih pitanja, koja se odnose na marijansko bogoslovlje; tako, da ono uzmogne biti učenicima škola na uporabu kod sticanja dovoljnog znanja o Bl. Majci Božjoj i Posrednici, i ujedno da bude kleru pravilo u propovijedanjima, po kojem će se istinita i dokazana nauka, sigurno i čvrsto utemeljena i oslonjena na dobre dokaze, moći razlikovati od pobožnog mišljenja sa sklizavim temeljem, od čistih mogućnosti bez ikakve vjerojatnosti.«

Ove programne riječi svoga djela auctor je doista u potpunom smislu riječi iskupio.

Čitavo djelo imade 4 dijela. I. dio: De B. Virgine in ordine ad Deum et Christum imade ova poglavlja: A) De Matre Dei in ordine temporis (q. I. Maria est vera Mater hominis Jesu; q. II. Maria est vera Mater Dei; q. III. Maria est Mater Redemptoris ac Adiutrix). B) De Matre Dei in aeterna Dei electione et praedestinatione. — II. dio: De B. Virgine Maria in seipsa seu de praerogativis Matris Dei. Taj dio imade ova poglavlja: A) De B. Virgine in ordine ad perfectionem animae seu de sanctitate Matris Dei. (Cap. I. De negativa Sanctitate Matris Dei: q. I. Mater Dei est immunis a peccato originali seu immaculate concepta; q. II. Mater Dei est immunis ab omni etiam minimo peccato actuali; q. III. Mater Dei est immunis a concupiscentia) Cap. II. De positiva Sanctitate Matris Dei seu plenitudine gratiae: (q. I. Mater Dei plenitudine gratiae est dotata; q. II. Mater Dei ex plenitudine gratiae supernaturaliter est operata). B) De B. Virgine in ordine ad perfectionem corporis. (Cap. I. De perfectione corporis in hac vita seu de Virginitate Matris Dei. Cap. II. De perfectione corporis post hanc vitam. (q. De gloriosa assumptione Matris Dei). — III. Dio: De B. Virgine in ordine ad nos. (q. I. Mater Dei est mater nostra adoptiva spiritualis; q. II. Mater Dei vere est mediatrix nostra;

q. III. Mater Dei est regina cunctorum angelorum et sanctorum, coeli et terae, atque totius universi). — IV. Dio: De nostra ad B. Virginem habitudine seu de nostris erga matrem Dei officiis (Q. De ipso cultu hyperduliae).

Iznešeni sadržaj dokazom je, da je pisac obuhvatio čitavu Mariologiju u potpunom njezinom okviru. Natanji pogledi u obradbu pojedinih traktata pokazuju, da auctorovu oku nije izmaklo nijedno pitanje, da se je obazreo na sve poteškoće, jednom riječju, da je obrazložio i dokazao svu pozitivnu nauku i osvijetlio sve probleme širokog područja Mariologije. Naročito treba istaknuti, da je osobito iscrpivo prikazano i osvijetljeno pitanje Marijinog općeg milosnog posredništva, o kojem se u posljednje doba u bogoslovskoj literaturi tako mnogo raspravlja. Sve pak svoje raspravljanje o tako širokom predmetu auctor je upravo majstorski podijelio i podao sistematsku i razređenu sliku cjelokupne građe. Izlaganje mu je jasno, rečenice kratke, stil gladak i bujan. Najteži problemi prikazani su najvećom lakoćom i jasnoćom. Dokazivanje je puno logičke sile, pregledno i jasno, a dokazi čvrsti i snažni. Pisac se iscrpivo služi sv. Pismom i tradicijom, a svagdje, gdje je to moguće, nastoji podati i neko objašnjenje iz razuma. Zacijelo Merkelbachova Mariologija jest dragocjeni prilog novijoj teološkoj literaturi uopće, a mariološka napose, jer su u njoj na tako privlačivi način prikazana sva mariološka pitanja i iznešeno sve, što je Crkva i teologija na ovom području dosada kazala.

Ova knjiga jest zacijelo prebogato vrelo znanja o Bl. Djevici Mariji, koje nam je auctor predao u laganoj i privlačivoj formi. Knjiga će štoga biti od velike koristi ne samo bogoslovima za sticanje bogoslovске izobrazbe nego i svećenicima u duhovnoj pastvi, koji će u njoj naći i bogato vrelo za propovijedi i pouku, i moćno pomagalo za proširenje svoje izobrazbe, i prikladan predmet za svoje meditacije. Pomno čitanje ove knjige još će ih više nadahnuti i oduševiti za plemenito natjecanje i rad u praktičnom širenju kulta Bl. Djevice Marije, za koju Bog hoće, da nam preko nje dolaze sva nebeska dobra i spasenje. Knjigu najtoplije preporučujemo.

Stj. B.

G. St. Pašev: *Sobstvenost-ta v svjetlina-ta na hristijanska-ta nrvstvenost* (La propriété à la lumière de la morale chrétienne). Posebni otisak iz Godišnjaka sofijskog sveučilišta, bogoslovski fakultet, svez. XVII. (1939/40), 8°, str. 194, Sofija 1940.

Sistematsko nastojanje posljednjih nekoliko desetljeća za promjenom društveno-gospodarskih prilika u svijetu, dalo je auctorovu povoda, da ispita odnos toga nastojanja prema kršćanstvu i u svijetlu kršćanskih načela. Svoju radnju je podijelio u 4 dijela. Prvi dio (str. 5—56) raspravlja o zajedništvu dobara u primitivnoj Crkvi, kako nam o tomu govore Evanđelja i Djela apostolska (materijalne životne potrebe Isusove i Njegovih učenika, život prvih kršćana), a zatim iznosi autorov sud o tim pojavama. Marksisti se još i danas pozivaju na »komunizam« prvih kršćana, kao da je u tom načinu života prikazano pravo životno načelo, kojemu oni hoće da ponovno dovedu čovječanstvo. A mišljenje autorovo, da ni sv. Pismo ni nauka crkvenih otaca ne pružaju oslonca za osnovanu tvrdnju o prednosti života na zajedništvu materijalnih dobara — potpuno je ispravno i temeljito dokazano. On s pravom zabacuje mišljenje ruskih bogoslova, Olesnickoga i Egzemplarskoga (str. 35), od kojih prvi vidi u Jeruzalemskoj crkvi površno, a drugi idealno rješenje društveno-gospodarskih odnosa među ljudima. S pravom naglašuje auctor da u istaknutoj pojavi kod jeruzalemske crkvene općine nije došla do izražaja nikakova težnja za reformom dotadanih društvenih ni gospodarskih odnosa, nego želja za pomoći bližnjega, osnovana na vjeri i ljubavi.